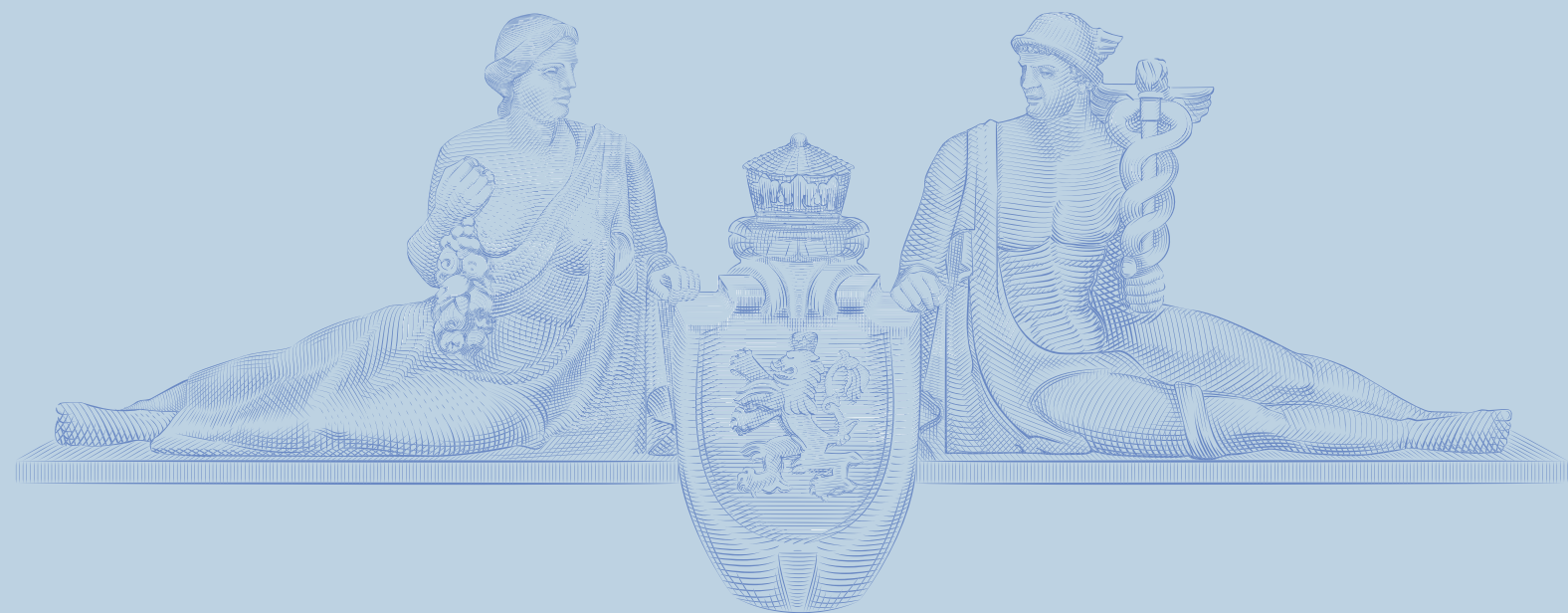

ТЕМАТИЧНИ ИЗСЛЕДВАНИЯ И АКЦЕНТИ

ЕФЕКТИ ВЪРХУ ИНФЛАЦИЯТА
И РЕАЛНИЯ БВП НА БЪЛГАРИЯ
ПРИ ШОК В ЦЕНАТА НА ПЕТРОЛА

(ИЗВАДКА ОТ „МАКРОИКОНОМИЧЕСКА ПРОГНОЗА“,
ЮНИ 2025 Г.)

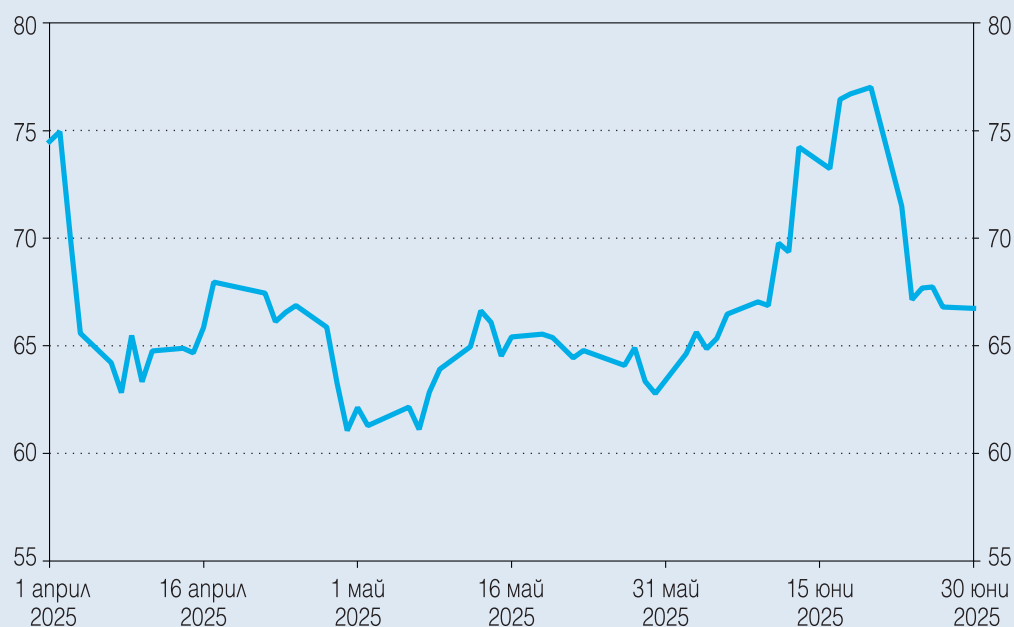
БЪЛГАРСКА НАРОДНА БАНКА

Ефекти върху инфлацията и реалния БВП на България при шок в цената на петрола

Ескалацията на конфликта между Иран и Израел в средата на юни 2025 г. предизвиква съществена колебливост в цената на петрола на международните пазари. В условията на засилени геополитически рискове и опасения от евентуално прекъсване на доставките през Ормузкия проток цената на петрола тип „Брент“ временно надхвърли с над 10% допусканията, заложиени в текущата макроикономическа прогноза (виж графика 1).

Графика 1: Цена на петрола тип „Брент“ за периода 1 април – 30 юни 2025 г.

(спот, щатски долари/барел)

Източник: JP Morgan.

Макар цената на суровия петрол да се върна бързо към нивата, заложиени в техническите допускания на прогнозата, световните пазари на енергийни суровини остават силно чувствителни към подобни геополитически сътресения. Тази уязвимост е особено значима за България предвид сравнително високия дял на нефтопродуктите във вноса на страната (9.7% от общия внос на стоки през 2024 г.), високата енергоемкост на икономиката и високия дял на енергийните цени в потребителската кошница (10.8% за 2025 г.).

Предвид повишената вероятност от засилена колебливост в международната цена на петрола и с оглед на структурата на българската икономика в настоящия акцент е представена оценка на потенциалните макроикономически ефекти за страната при по-продължителен ценови шок на петрола. Оценката е изготвена с основния макроикономически симулационен модел на БНБ. Базисният сценарий в симулацията представлява текущата макроикономическа прогноза от 26 юни 2025 г. и заложените в нея допускания за динамиката на цената на суровия петрол тип „Брент“ в щатски долари, докато в алтернативния сценарий е направено допускане за постоянно повишаване на цената на петрола с 10% над нивото в базисния сценарий, което ще се задържи до края на 2027 г. Оценените чрез симулацията ефекти върху инфлацията и реалния БВП за България са представени в таблици 1, 2 и 3.

Таблица 1: Сценарии за цената на суровия петрол тип „Брент“

Индикатор	Сценарий	2025 г.	2026 г.	2027 г.
Петрол (щатски долари на барел)	Базисен	\$67.1	\$63.5	\$64.5
	Алтернативен	\$73.8	\$69.8	\$70.9
	Разлика	+10%	+10%	+10%

Таблица 2: Ефект върху инфлацията, измерена чрез ХИПЦ в България

Индикатор	Сценарий	2025 г.	2026 г.	2027 г.
ХИПЦ	Базисен	3.6%	3.7%	3.3%
	Алтернативен	3.8%	3.9%	3.4%
	Разлика (в пр. п.)	+0.12	+0.14	+0.09

Таблица 3: Ефект върху растежа на реалния БВП

Индикатор	Сценарий	2025 г.	2026 г.	2027 г.
БВП	Базисен	2.9%	2.7%	2.7%
	Алтернативен	2.8%	2.7%	2.7%
	Разлика (в пр. п.)	-0.02	+0.01	0.00

Оценките от симулацията показват, че постоянен шок в цената на петрола от 10% би имал продължителен проинфлационен ефект и ограничено въздействие върху икономическия растеж на България. Инфлацията, измерена чрез ХИПЦ, би била по-висока с между 0.09 и 0.14 процентни пункта за периода от 2025 г. до 2027 г. спрямо базисния сценарий. Същевременно ефектът върху растежа на реалния БВП е отрицателен и ограничен в първата година на шока (в размер на 0.02 процентни пункта през 2025 г.), след което се неутрализира.

ХУДОЖЕСТВЕННОТО ОФОРМЛЕНИЕ НА КОРИЦАТА Е РАЗРАБОТЕНО ВЪЗ ОСНОВА НА СКУЛПТУРНАТА ГРУПА „ХЕРМЕС И ДЕМЕТРА“, ДЕЛО НА КИРИЛ ШИВАРОВ, РАЗПОЛОЖЕНА НА ЮЖНАТА ФАСАДА НА СГРАДАТА НА БНБ